

РЕШЕНИЕ

№ 1013

гр. София, 18.02.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, I КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 22.01.2021 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Юлиян Киров

ЧЛЕНОВЕ: Маргарита Немска

Анета Юргакиева

при участието на секретаря Галя Илиева и при участието на прокурора Георги Тафров, като разгледа дело номер **4558** по описа за **2020** година докладвано от съдия Анета Юргакиева, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на Глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл. 285, ал. 1, изр. второ от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/ С Решение №1250/24.02.2020 г., постановено по адм. д. 41/2019 г., Административен съд София – град, 6 състав: 1. е осъдил 1.1 Министерството на правосъдието да заплати на Ж. Г. Г. обезщетение за неимуществени вреди на основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ в размер на 1 900 лева, в резултат от незаконосъобразно бездействие на негови длъжностни лица да предоставят на ищеца бесплатно облекло и обувки за периода 17.06.1994 – 17.02.2009 г., заедно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 17.03.2016 г, до окончателното изплащане на сумата; 1.2. Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ (ГД „ИН“) при Министерство на правосъдието, да заплати на ищеца, на основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ обезщетение за неимуществени вреди в размер на 590 лв., в резултат от незаконосъобразно бездействие на негови длъжностни лица да предоставят на ищеца бесплатно облекло и обувки за периода от 16.10.2009 г. – 28.12.2012 г., заедно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба – 17.03.2016 г. до окончателното изплащане на сумата; 2. е отхвърлил предявената от Ж. Г. Г. искова молба срещу Министерство на правосъдието и срещу ГДИН, за разликата от присъдените размери до пълния размер на главницата 70 000 лв., като недоказан; 3. е отхвърлил исковата молба в

частта ѝ, в която за периода 25.06.2002 г. - 13.07.2004 г. е предявена претенция за 20 000 лв. неимуществени вреди срещу ГД „ИН“-С., както и в частта, в която е предявена искова претенция в размер на 1 000 лева неимуществени вреди срещу Министерството на правосъдието, за периода 17.02.2009 г. до 16.10.2009 г., като предявени срещу ненадлежни ответници.

Срещу така постановеното решение е подадена чрез юрисконсулт касационна жалба от Министерство на правосъдието и ГД „ИН“, които обжалват решението в частта му, с която МП е осъдено да заплати на Ж. Г. обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1 900 лв. за периода 17.06.1994 г. – 17.02.2009 г., заедно със законната лихва от датата на предявяване на ИМ до окончателното изплащане на сумата, както и в частта, с която ГД „ИН“ е осъдена да заплати на същото лице обезщетение в размер на 590 лв., за периода 16.10.2009 г. - 28.12.2012 г., заедно със законната лихва от датата на ИМ до окончателното изплащане на сумата.

В касационната жалба е изложено становище за неправилност и необоснованост на първоинстанционното решение. Поддържа се, че са налице касационни основания по смисъла на чл. 209, т. 3 АПК. Твърди се, че необосновано съдът е приел, че са настъпили вреди за ищеца, които са в пряка връзка с бездействие на длъжностни лица от МП и ГД „ИН“. Поддържа се, че незаконосъобразно бездействие на администрацията не е установено. Не били събрани доказателства, от които да се установи правото на лицето да получи обувки, поради липса на собствени такива. Поддържа се, че съобразно чл. 84, ал. 2, т. 3 ЗИНЗС обувки следвало да бъдат раздавани на крайно нуждаещите се лишени от свобода, които нямат материална подкрепа от своите близки. Не били установени реално претърпени вреди, както и причинно-следствена връзка между действията на служителите в затвора и причинение вреди. Липсвали убедителни доказателства, че страданието се е проявило като чувство на унижение и уронване на човешкото достойнство. Прави се възражение, че е изтекла погасителната давност, което било основание за отхвърляне на исковете. На следващо място се поддържа, че доказателствата по делото не били преценени от съда в тяхната съвкупност, а от събраните гласни доказателствени средства, не се установявали факти и обстоятелства, свързани с конкретните душевни състояния на ищеца, тяхната продължителност и причините, които са ги породили. Направен е извод, че в случая за ищеца не са настъпили неимуществени вреди. Иска се отмяна на първоинстанционното решение и отхвърляне на предявената искова молба. Направено е искане за присъждане на юрисконсултско възнаграждение на основание чл. 78, ал. 8 ГПК.

Срещу решението е постъпила касационна жалба и от ищеца в първоинстанционното производство – Ж. Г. Г., който определя решението като неправилно, поради допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост на отразение в него фактически и правни констатации. Поддържа се, че същото е в противоречие с материалния закон – чл. 3 от ЕКЗПЧОС, чл. 284 ЗИНЗС и чл. 52 ЗЗД. В жалбата се посочва, че решението в частта му в която е определен размера на присъденото обезщетение е неправилно, тъй като обезщетението било занижено. Оспорва се и частта, в която съдът е отхвърлил исковата му молба като предявена срещу ненадлежен ответник за периодаите 25.06.2002 г. – 13.07.2004 г. срещу ГД „ИН“ и 17.02.2009 г. до 16.10.2009 г. срещу МП. Поддържа се, че като не му е указал кои следва да са надлежните ответници съдът е нарушил служебното начало в процеса. О. се отмяна на първоинстанционното решение в тези му части и уважаване

на исковата претенция до пълния рязмер от 70 000 лв.

В съдебно заседание Министерството на правосъдието и ГД“ИН“ се представляват от надлежно упълномощен юрисконсулт, който поддържа първата касационна жалба и моли същата да бъде уважена. В депозиран отговор на касационната жалба на Ж. Г. излага становище за неоснователност на същата.

В съдебно заседание вторият касатор – Ж. Г. Г. не се явява и не се представлява. Същият не е заявил становище по основателността на касационната жалба на МП и ГД“ИН“.

Представителят на Софийска градска прокуратура заявява становище за основателност на касационната жалба на Министерството на правосъдието и Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“. Счита, че жалбата на Ж. Г. следва да бъде отхвърлена

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. – ГРАД, като прецени събраните по делото доказателства и наведените касационни основания, намира следното:

Касационните жалби са подадени в срок, от надлежни страни, с оглед на което са допустими.

Разгледани по същество, касационните жалби са неоснователни.

От фактическа страна решаващият състав на първоинстанционния съд е установил следното:

Ищецът Ж. Г. Г. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“, както следва: постъпил е в затвора – Б. на 17.06.1994 г. и е престоял там до 08.12.1998 г., когато със Заповед № 7518/08.12.1998 г. е преведен в Затвора [населено място], където е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ от 08.12.1998 г. до 17.11.1999 г., когато е преместен в Затвора – В., считано от 18.11.1999 г. до 15.04.2002 г. и за времето от 11.07.2002 г. до 17.02.2009 г. В затвора – Л. е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ от 15.04.2002 г. до 11.07.2002 г. В затвора – Б. ищецът е изтърпявал наказание „лишаване от свобода“ за времето от 17.02.2009 г. и продължава да изтърпява наказанието в същия затвор към момента на издаване на Справка рег. № 107/07.11.2016 г. на Началник сектор „Режимна дейност“ в ГД“ИН“.

В исковата си молба Ж. Г. поддържал, че през всички тези периоди от време от 17.06.1994 г. до 28.12.2012 г. длъжностните лица на ответниците МП и ГД“ИН“ не са му осигурявали безплатни облекло и обувки, съобразно таблици, утвърдени от Министерство на правосъдието.

Първоинстанционният съд е събрал гласни доказателствени средства, а именно свидетелските показания на В. Д. Н., разпитан по делегация от РС-Варна, Х. А. Х., разпитан по делегация от РС-Ловвеч, М. М. и Р. Я. Д., разпитан по делегация от РС – Левски. Приобщени са докладни записки от началник сектор „ФЛКР“ и от ИСДВР в Затвора – Б..

След анализ на събраните по делото доказателства и относимата нормативна уредба, първостепенният съд е приел, че е налице бездействие от страна на длъжностни лица на ответниците, които не са изпълнили задължението си да осигурят на ищеца безплатно облекло и обувки, което поизтичало от разпоредбата на чл. 31, ал. 1, б. „в“ ЗИН (отм.) и чл. 84 ЗИНЗС. Бездействието е квалифицирано като нарушение на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, което е довело до нехуманно отношение към ищеца, което надхвърляло ограниченията и лишенията, които естествено съпровождат изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. Съдът е мотивирал извод, че е безспорно доказано, че ищецът е преживял тежко лишаването му от облекло и обувки, от които е

имал нужда. От непредставянето на облекло и обувки, същият е преживял душевни страдания, изразяващи се в отритнатост, отхвърленост, страх, нечовешко отношение и емоционален стрес, свързани с унижението на достойнството му.

Първостепенният съд е приел, че претенцията за периода от 25.06.2002 г. до 13.07.2004 г., насочена срещу ГД“ИН, е предявена срещу ненадлежен ответник, тъй като ГД“ИН“, по силата на действащия тогава ЗИН(отм.) е административно звено в Министерството на правосъдието, а затворите, поправителните домове и следствените арести са нейни териториални звена – чл. 19а, ал. 3 ЗИН (отм.). Сходни аргументи е изложил съдът и по отношение периода 17.02.2009 г. до 16.10.2009 г. срещу МП, за който период ГД“ИН“, след приемането на ЗИНЗС придобива качеството юридическо лице, поради което вече МП не е надлежен ответник.

С решението си АССГ е определил съобразно чл. 52 ЗЗД обезщетение за неимуществени вреди за периода от време 17.06.1994 г. до 31.05.2009 г. в размер на 1 900 лв., платимо от Министерството на правосъдието. За периода от 16.10.2009 г. до 28.12.2012 г. ГД“ИН“ е осъдена да заплати на ищеца обезщетение в размер на 590 лв., а в останалата си част искът е приет за неоснователен и недоказан.

При така установеното от фактическа страна, настоящият касационен състав намира, че касационните жалби на Министерство на правосъдието и на ГДИН, от една страна, и на Ж. Г. Г. от друга, са неоснователни.

Съобразно чл. 31, ал. 1, б. „в“ ЗИН (отм.) лишените от свобода имат право на самостоятелно легло, безплатно облекло, обувки и спални принадлежности по таблици, утвърдени от министъра на правосъдието съгласувано с министъра на финансите. Според чл. 33, ал. 1 ППЗИН (отм.) облеклото, обувките и спалните принадлежности на лишените от свобода се отпускат по таблици с норми и срокове, утвърдени от министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на финансите и се изработват по образец, утвърден от главния директор на Главната дирекция. От цитираните разпоредби е видно, че облеклото и обувките са били дължими за периода до приемане на ЗИНЗС, независимо от това, дали са изрично поискани от лишения от свобода.

Идентично задължение за осигуряване на облекло и обувки е залегнало и приетия през 2009 г. ЗИНЗС, който урежда правото на лишените от свобода на самостоятелно легло, безплатно облекло, обувки и спални принадлежности по таблици, утвърдени от министъра на правосъдието. (чл. 84, ал. 2, т. 3 ЗИНЗС, обн. ДВ. бр.25 от 3 Април 2009г.). Видно е, че за целия престой на лишения от свобода в различните затвори, същият е имал право да получава облекло и обувки, независимо от това, дали разполага с лично такова. Видно от събраните по делото доказателства, същият не е имал лични свои дрехи и обувки, което е налагало да взима такива от други лишени от свобода. Налице са и доказателства, че при регламентираният свиждания ищецът не е получавал такива от свои близки и роднини. Неоснователно е възражението на процесуалния представител на МП и ГД“ИН“, че лишеният от свобода не е поискал, и затова и не е получавал такива. Освен че по делото са налице доказателства (показанията на св. М.), че Ж. Г. многократно е искал да му бъдат осигурени дрехи и обувки, и изменението на чл. 84, ал. 2, т. 3 ЗИНЗС, обн. ДВ, бр. 103 от 2012 г., е предвидено на лишените от свобода, които нямат собствени дрехи и обувки да се осигуряват тогава.

Правилни са изводите на първостепенния съд, че в случая е налице нарушение по чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, което налага репарирание на причинените неимуществени вреди.

Неоснователно е възражението, че не са събрани доказателства за претърпени страдания от неосигуряването на облекло и обувки на лишения от свобода. Видно от свидетелските показания, дадени непосредствено в съдебно заседание, както и събрани по делегация, за различните периоди при ищеца са били налице отрицателни емоционални преживявания, свързани с битовото му осигуряване. Негативните емоции са възприети от разпитаните свидетели, които пресъздават по непротиворечив начин негативната конотация в поведението и чувствата на лишения от свобода. Освен това, съгласно разпоредбата на чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС, в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Налице е оборима презумпция, че всяко нарушение на чл. 3 ЗИНЗС причинява неимуществени вреди. Ето защо съдът правилно е приел, че са налице вреди, които подлежат на обезщетяване.

Първостепенният съд е определил по справедливост размера на дължимото обезщетение, като се е ръководил от общоприетите критерии за справедливост в съдебната практика. В тази връзка съдът намира преценката на съда за правилна, а оплакванията досежно размера на обезщетението - за неоснователни.

При действието на принципа на диспозитивното начало (чл.6, ал.2 ГПК вр. §1 от Заключителните разпоредби на ЗОДОВ, вр. чл.144 от АПК), решаващият състав не е пропуснал и съответно не е допуснал процесуално нарушение, като не е указал на ищеца кой следва да бъде конституиран като надлежен ответник по исковата молба.

На последно място, правилни и обосновани са и изводите на първоинстанционния съд за неоснователност на възражението за изтекла погасителна давност, като изложените от него мотиви се споделят изцяло от настоящият съдебен състав.

Предвид изложеното дотук, не се констатира наличието на касационни основания по чл. 209 АПК и решението на АССГ, 6 състав, следва да бъде оставено в сила.

Воден от горното и на основание чл. 221, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение №1250/24.02.2020 г., постановено от Административен съд София – град, 6 състав по адм. д. 41/2019 г.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: